

Elevtext 1 (svenska som andraspråk) – berättande

Handling – innehåll och struktur

Elevtext 1 når kravnivån i det nationella provet för årskurs 3 som prövar målet **kunna skriva berättande texter med tydlig handling** med god marginal. Texten har en inledning som följs av ett antal händelser som presenteras i kronologisk ordning, och också ett tydligt slut. Eleven har även lyckats med att bygga in stämningar samt ge läsaren tydliga bilder av de scener som utspelar sig i berättelsen. Det gör att texten blir levande, vilket följande utdrag visar: *Kråkor flyger iväg från träden, Dörren öppnas av en knarrande ljud, När de är inne är det kolsvart och Max tar en ficklampa ur fickan och tänder den.*

Eleven använder också direkt anföring i berättelsen, vilket bidrar till att texten blir mer levande att läsa. Vid sidan om detta innehåller texten många specifika ord, t.ex. *ödebus, spökbuss, revolverar, promenera, kolsvart* som visar att eleven har förstått hur man kan variera texten. På två ställen i berättelsen finns namnet *Kim* med, vilket är lite förvånande i sammanhanget. Förmodligen är det så att eleven i sin iver blandar ihop namnen *Max* och *Kim* med varandra.

För att främja den fortsatta skrivutvecklingen bör eleven ges modeller för hur direkt anföring kan användas i lagom omfattning, då det finns en tendens till överanvändning av detta, särskilt i textens inledning. Eleven bör dessutom få modeller för hur man markerar styckeindelning i en text så att den blir mer läsarvänlig.

Stavning och interpunktion

Elevtexten når kravnivåerna i det nationella provet som prövar målen som rör stavning och interpunktion med god marginal. Det är endast ett fåtal ord som inte är korrekt stavade, t.ex. *garget* och *skuta* (eleven skriver dock *skjuter* på ett annat ställe i texten). Eleven behärskar också stor bokstav och punkt utan problem. Även kommatecken, frågetecken och utropstecken används genomgående i texten. Det märks att eleven prövar sig fram med olika interpunktionsformer och resultatet blir oftast korrekt.

Andraspråksdrag

Eleven har kommit långt i sin andraspråksutveckling och endast på ett fåtal ställen uppvisar texten inlärardrag, t.ex. *Dörren öppnas av en (ett) knarrande ljud, - Ja, säger Maja precis när Max drar (i) henne. Maja vill (fortsätta att) leva med sin bror, Nu håller de sina händer (varandra i händerna) igen.* På ett annat ställe i texten skriver eleven dock *de håller varandra i handen.* Eleven använder alltså olika uttrycks sätt för en och samma handling.

Läsbarhet elevtext 1

lava: Jag orkar inte, säger Max. Maja vill leva med sin bror. Hon drar allt hon kan. Då kommer Max. Sen springer de alldeles kan och kommer hem. - vad händer, frågar Pappa ringet, säger barnen och går in.

Utdraget från den handskrivna elevtexten visar att eleven når kravnivån i det nationella provet som prövar målet **kunna skriva läsligt för hand**. En mottagare kan läsa texten utan problem. Bokstäverna är tydligt formade. Däremot skulle mellanrummen mellan orden kunna vara något större.

Elevtext 2 (svenska) – berättande

Handling – innehåll och struktur

Elevtext 2 når kravnivån i det nationella provet för årskurs 3 som prövar målet **kunna skriva berättande texter med tydlig handling** med god marginal. Texten har en röd tråd med en klar inledning som övergår i en problemsituation, som därefter avslutas med en upplösning. Redan inledningsvis dras läsaren in i handlingen med orden *En gång för länge sedan*. Därefter presenteras huvudpersonen (jag-personen) i berättelsen och de problem som uppstår med kompiserna Eva, d.v.s. att vara för nära, tröttna, bråka och rädslan över att förlora någon.

Eleven skriver med stor inlevelse om sin rädsla att förlora en vän och hur så småningom mamman hjälper till att lösa problemet. Stilen i texten är varierad och ledig. Vid ett tillfälle används dessutom direkt anföring, vilket förhöjer intensiteten i texten. Berättelsen slutar på ett sedvanligt lyckligt sätt, barnen förblir vänner och berättaren är nöjd och glad. Man kan förmoda att berättelsen är självupplevd då den är skriven i jag-form, vilket också bidrar till att förstärka den personliga stilen.

Nästa steg i elevens skrivutveckling kan vara att få modeller för hur man markerar styckeindelning och utvecklar dialog i en text.

Stavning och interpunktion

Elevtexten uppvisar inga stavfel, däremot saknas ett *och* i *glad nöjd* i slutet av berättelsen. Kravnivån för målet som rör stavning nås därmed med god marginal. Kravnivån för målet som handlar om interpunktion nås också med god marginal eftersom eleven använder stor bokstav och punkt korrekt. Eleven visar dessutom god förmåga att använda kommatecken i sin text (förutom ett undantag: *En dag bråkade vi på riktigt, jag blev ledsen, och rädd att hon inte ville vara min vän*). Eleven visar också en begynnande förmåga att använda sig av kolontecken och anföringstecken.

Läsbarhet elevtext 2

En dag bråkade vi på riktigt,
jag blev ledsen, och rädd att
hon inte ville vara min vän.
När jag kom hem tänkte
jag på det hela tiden, sedan
berättade jag för mamma

Utdraget från den handskrivna elevtexten visar att även kravnivån i det nationella provet som prövar målet **kunna skriva läsligt för hand** nås med god marginal. Eleven har en lättläst handstil. Bokstäver och ord är lätta att tyda, mellanrummen mellan orden är ordentligt tilltagna. På vissa ställen i texten kan man även ana drag av skrivstil.

Elevtext 3 (svenska som andraspråk) – berättande

Handling – innehåll och struktur

Den här elevtexten når kravnivån i det nationella provet för årskurs 3 som prövar målet **kunna skriva berättande texter med tydlig handling**. Texten har en rubrik *Den stora getten* som direkt för oss in i sagans värld. Texten inleds med *Det var en gång* och därefter presenteras i tur och ordning pojkarna som berättelsen handlar om, när det hela tilldrar sig och var pojkarna befinner sig. Sedan följer ett antal händelser som presenteras i kronologisk ordning och som leder till ett tydligt slut. Eleven bygger även ut sin berättelse inledningsvis genom att berätta hur pojkarna känner sig eller vad de gör, t.ex. *När dom tre pojkarna såg huset blev alla rädda* och *När dom kom fram till huset öppnade Tomas dören och när dom kom in i huset tittade dom runt*. Det gör att texten blir levande och intressant att läsa.

Större delen av elevtexten upptas dock av berättelsens inledning där vi får bekanta oss med det hus som pojkarna är rädda för att gå in i. Först i slutet av texten anknyts berättelsen till rubriken och händelseförloppet kring *Den stora getten* på ett spännande sätt. Detta skulle behöva utvecklas mer, vilket också gäller övergången till berättelsens upplösning, *Sen var det vanliga dagar*.

Sammanfattningsvis märks det att eleven använder sagans genre i sin text. Detta bör uppmuntras i många olika sammanhang för att främja elevens fortsatta berättarförmåga och skrivutveckling.

Stavning och interpunktion

Elevtext 3 når kravnivån i det nationella provet som prövar målet som handlar om stavning. Typen av stavfel visar att eleven ännu inte riktigt har klart för sig hur dubbeltecknade ord ska skrivas, t.ex. *dören, trefade, berättade, tita, föter*. Några stavfel tyder även på att eleven stavar som hon/han talar, d.v.s. ljudenligt: *närmre* och *tranpa och färeldrar*. Eleven håller också på att pröva sig fram då det gäller stavning av j-ljudet (*gette*) och ä-ljudet (*gette, trefade, färeldrar*).

När det gäller målet som rör interpunktion når eleven kravnivån i det nationella provet med god marginal eftersom stor bokstav och punkt används på ett korrekt sätt i alla sina meningar.

Andraspråksdrag

Texten innehåller några inlärardrag som dock inte påverkar läsningen negativt. Det eleven främst har svårigheter med är användandet av prepositioner, t.ex. *när de kom ut i huset* i stället för *ut ur huset, berättade till sina föräldrar* i stället för *berättade för sina föräldrar* samt vissa uttryck som t.ex. *såg sig omkring* då eleven i stället förenklar uttrycket och skriver *tittade runt*. Texten visar också att eleven har svårigheter med svenskans genus vid lite mer ovanliga ord, t.ex. *ett jordbävning, en stamp*.

Läsbarhet elevtext 3

När dom kom ut i huset kom
det en stor gette och vill tranpa
på barnen med sina stora föter.
När han slampade gjorde han
ett jordbävning och på en stamp trefade
han dom nästan. Sen gick därn hem

Utdraget från den handskrivna texten visar att eleven når kravnivån i det nationella provet som prövar målet **kunna skriva läsligt för hand** med god marginal. Texten är skriven med mycket tydligt formade bokstäver och tillräckligt stora mellanrum mellan orden.

Elevtext 4 (svenska) – berättande

Handling – innehåll och struktur

Elevtext 4 når kravnivån i det nationella provet för årskurs 3 som prövar målet att **kunna skriva berättande texter med tydlig handling**. Det märks att eleven är förtrogen med sagor eller historier som innehåller samma mönster som den här effektivt skapade texten. Berättelsen börjar enligt sagans mönster med *Det var en gång*. Men nästa mening bryter av öppningsfrasen och därefter startar en spännande händelseutveckling som skrivs i tredje person. Genom hela berättelsen finns sedan ett välkänt tema som texten kretsar kring: blod, rädsla och spöken med en traditionell upplösning som avslutande höjdpunkt.

Eleven har med andra ord utnyttjat möjligheten att använda sig av ett givet innehåll som modell för sitt skrivande. Detta märks speciellt i avsnitten som handlar om ett spöke som säger *blodet droppar*, som sedan visar sig äta blodapelsin och som i upplösningen inte är ett spöke utan huvudpersonens storebror som är gömd under ett skynke. Nästa steg i elevens skrivutveckling kan vara att frigöra sig från att alltför slaviskt följa givna förebilder och att lära sig att skapa eget innehåll.

Stavning och interpunktion

Kravnivån i det nationella provet som prövar målet som handlar om stavning är att kunna stava ett antal formord och tio olika innehållsord rätt. Trots att elevtexten uppvisar ett antal stavfel når den kravnivån i det nationella provet som prövar målet som handlar om stavning. Detta beror i hög grad på att eleven skriver en så pass lång text. I annat fall skulle texten förmodligen inte klara kravnivån. Det märks dock att eleven börjar få insikter om ljudstridig stavning: orden *ångrade* och *långsamt* stavas rätt men *tänkte* (*tängte/tengte*), *hjälp* (*hälp*) och *skynket* (*siynket*) är felstavade. Däremot är det tydligt att eleven är osäker på hur dubbeltecknade ord ska skrivas, vilket även gäller för ck-ord.

Kravnivån i det nationella provet som prövar målet om interpunktion är att på minst tre tillfällen i en text använda korrekt interpunktion. Elevtext 4 är ett exempel på ett gränsfall i detta avseende. Kravnivån i det nationella provet som prövar målet nås dock, om än med viss tvekan. Elevtexten ger sken av att eleven varit ivrig att berätta snabbt och därför glömt bort att skriva stor bokstav efter punkt. Så småningom glömmar även hon/han att sätta ut punkt över huvud taget.

Sammanfattningsvis behöver denna elev få fortsatt stöd att vidareutveckla sin stavningsförmåga i en mängd olika sammanhang. Därtill behöver hon/han uppmanas att regelbundet återläsa sina texter för att uppmärksamma och utveckla interpunktionen.

Läsbarhet elevtext 4

Je te høyket. men han
var en nyfiken polke.
han sa til sig selv
lag är modig. han

Utdraget från den handskrivna texten visar att eleven når kravnivån i det nationella provet som prövar målet **kunna skriva läsligt för hand**. En mottagare kan läsa texten och ord/bokstäver går att tyda. Vid några tillfällen avskiljs dock inte orden helt från varandra. Vid ett tillfälle används versalen *D* felaktigt (*BloDet*), vilket eleven bör uppmärksammas på. Eleven bör även lära sig hur bokstaven *j* ska skrivas, eftersom hon/han inte verkar ha detta helt klart för sig.

Elevtext 5 (svenska) – berättande

Handling – innehåll och struktur

Elevtext 5 når kravnivån i det nationella provet för årskurs 3 som prövar målet **kunna skriva berättande texter med tydlig handling** med viss tvekan. Textens innehåll visar att eleven antagligen har missuppfattat skrivuppgiften: här presenteras flera olika episoder som kan framkalla rädsla. Trots detta finns ändå i texten två episoder där man kan urskilja en inledning, ett problem och en upplösning. Den första episoden handlar om elevens moster med scenskräck som blir så rädd att hon springer ifrån scenen. Den andra episoden berör eleven själv som blir rädd när hon/han blir avvisad.

Vid skrivtillfället skrev eleven ytterligare en text där episoden på båten Cinderella vidareutvecklas. Här märks att eleven klarar att skriva en berättelse med tydlig kronologisk handling, även om berättelsen skulle kunna förfinas och vidareutvecklas ytterligare.

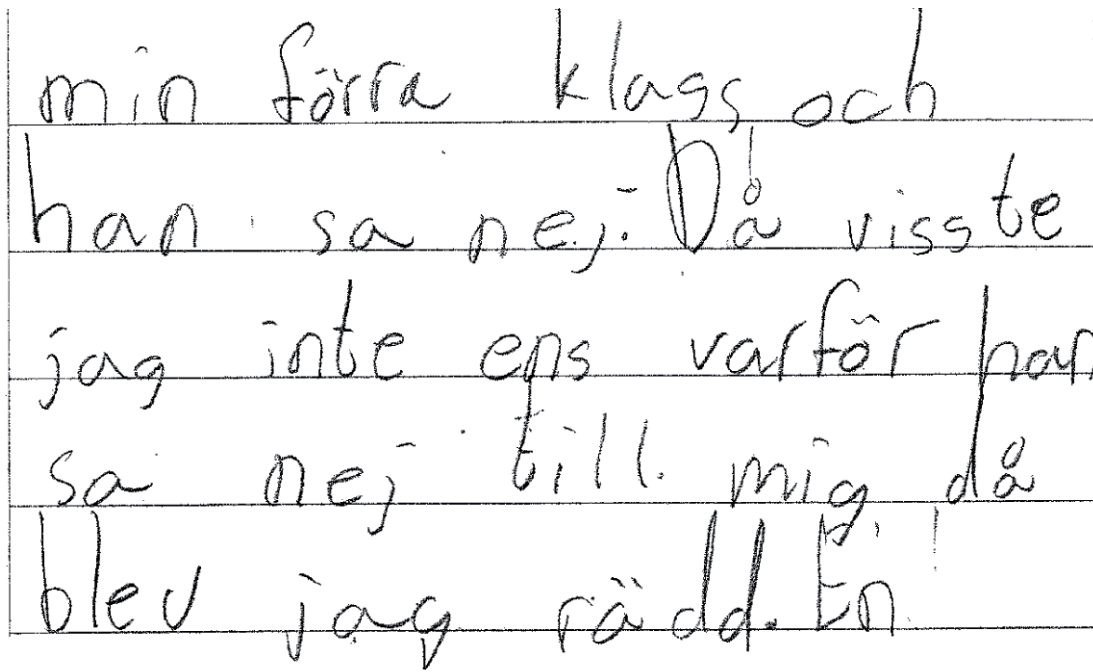
Stavning och interpunktion

Elevtext 5 når kravnivån i det nationella provet som prövar målet som handlar om stavning. Eleven visar förmåga att både kunna stava ljudstridiga ord och dubbeltecknade ord korrekt. På några ställen märks dock en övergeneralisering av dubbeltecknade ord, t.ex. i *förrut* och *skrämmde*. Vid ett tillfälle används den talspråkliga stavningen *stog* och eleven skriver också att moster *är scenskräck*. I övrigt kan noteras att ordet *båt* är felstavat i denna text men rättstavat i den kompletterande texten.

Elevtexten når kravnivån i det nationella provet som prövar målet om interpunktion. Dock används interpunktionen i stort endast som en markering av de olika episoderna. I ett avsnitt, som handlar om

att bli avvisad av en kille, märks det ändå att eleven kan dela upp händelsen i åtminstone två meningar. Viktigt för den här elevens fortsatta skrivutveckling är att få modeller som vidgar repertoaren när det gäller ord, stavning och användning av olika interpunktionsmarkörer.

Läsbarhet elevtext 5

min förra klass och
han sa nej. Då visste
jag inte ens varför han
sa nej till mig, då
blev jag rädd. En!

Utdraget från den handskrivna elevtexten visar att eleven når kravnivån i det nationella provet som prövar målet **kunna skriva läsligt för hand**. En mottagare kan läsa texten, och det är inte heller några problem att tyda enskilda ord och bokstäver. Tydliga mellanrum mellan orden är också markerade.

Elevtext 6 (svenska) – berättande

Handling – innehåll och struktur

Elevtext 6 når inte kravnivån i det nationella provet för årskurs 3 som prövar målet att **kunna skriva berättande texter med tydlig handling**, då det är svårt att följa berättelsens händelseförlopp.

Inledningsvis står det klart att berättelsen handlar om Peter som går till doktorn för en hjärnskakning och blir gipsad. Stora delar av berättelsen utspelar sig sedan i en skog där Peter blir skadad och sparkad i huvudet.

I stora drag har berättelsen en struktur, men det är oklart i vilken tidsföljd händelserna inträffar: Peter får först en hjärnskakning så att han måste gå till doktorn, sedan bär det av till skogs. Först därefter blir han gipsad för att sedan återvända till skogen igen, där han nu får en pinne i huvudet. Här tar handlingen en ny vändning då Peter plötsligt möter en kille som vill slå honom. Peter springer i väg, men på något sätt, som inte framkommer i berättelsen, är han nära att dö när han får två sparkar mot huvudet. Berättelsen slutar dock på ett väl traderat sätt med orden: *sen bLev aLt som Det skulle vara aLLa var GLaD.*

Sammanfattningsvis har eleven skrivit en engagerad berättelse och man kan se ett antal kvaliteter i texten. Redan i första meningen presenteras t.ex. huvudpersonen och berättelsens problem klagörs. Berättelsens avslutning talar också om för oss att allt slutar väl. Däremellan är det dock oklart på vilket sätt de olika händelserna griper in i varandra.

För att kunna vidareutveckla sin berättarteknik bör denna elev få många muntliga och skriftliga modeller över hur en berättande text är uppbyggd. Utöver detta bör eleven ges kunskap om andra ord än *sen* som uttrycker ett kronologisk skeende.

Stavning och interpunktion

Elevtext 6 når inte kravnivån i det nationella provet som prövar målet som handlar om stavning.

Visserligen stavas ett antal formord rätt, t.ex. *det, han, en, och, till, hans, då, nära, på, att, alla*, men kravet att kunna stava minst tio olika innehållsord uppfylls inte. Några innehållsord stavar eleven som hon/han upplever att de låter: *bete, fig, dåktår, jick, jips*. Andra ord stavas på olika sätt i texten, *huvedt–Huvudet–hvEdet* och *spak–sparak*, vilket också gäller för *skoken–skogen*, som dock är rättstavat vid ett tillfälle. Eleven har också glömt en ändelse på slutordet *glada*.

Vid en genomläsning är det trots allt inte svårt att förstå vilka ord som eleven avser då orden skrivs som de låter (upptäckarskrivande). Värt att notera är också att eleven har en begynnande förståelse för dubbelteckning (*kille, ville, skulle*) och ljudstridig stavning (*sprang*) som underlättar läsningen.

Elevtexten når inte kravnivån i det nationella provet som prövar målet som handlar om interpunktion då punkt och stor bokstav används endast i slutet på texten, och då mycket markerat (se det handskrivna utdraget från elevtexten). I övrigt används inte interpunktion alls, även om det går att läsa in tänkta meningar när man läser texten för sig själv.

Sammantaget bör denna elev ges många möjligheter att läsa olika slags texter för att få ökad insikt om hur skriftspråket skiljer sig från talspråket. Eleven behöver också få hjälp med att förstå reglerna för interpunktion och vidareutveckla sin skriv- och stavningsförmåga under många skrivtillfällen.

Läsbarhet elevtext 6

HUvedet Då såg han en
kille Sam Ville SLÅ Peter
SPrang i Väg han var
nära på att dö. han feg
en Spak i hovedet han fi
en till SPang Sen blev
alt som det skulle vara
alla var GLAD

Utdraget från den handskrivna elevtexten visar att eleven når kravnivån i det nationella provet som prövar målet **kunna skriva läsligt för hand**. Det är inga problem att läsa och tyda texten: handstilen är lätt att läsa och mellanrum mellan orden används konsekvent. Läraren bör dock uppmärksamma eleven på de ställen i texten där gemener används korrekt och låta eleven korrigera där det är felaktigt. Läraren bör också kontrollera att eleven kan använda sig av gemenen *f* och *d*.